

ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

Administrative factors affecting the utilization of extreme platform for
hospital information primary care unit (HOSxP_PCU) of the health
personnel at sub-district health
promoting hospitals in Nakhon Ratchasima province

พีรภัทร ไตรคุ้มตัน ส.ม. (การบริหารสาธารณสุข)*
ประจักษ์ บัวผัน ศศ.ด. (พัฒนศาสตร์)**

Peerapat Traikumdan M.P.H. (Public health Administration)*
Prachak Bouphan Ph.D. (Development science)**

*โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองหลัก

อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

**คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*Nonglak health promoting hospital, Chumpeung district health
office, Nakhon Ratchasima Province

**The Faculty of Public Health, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ทำการศึกษาคือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 346 คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานของ Cohen เมื่อทราบขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมจึงได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ได้กลุ่มตัวอย่าง 117 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการหาค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน เปอร์เซ็นไทล์ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และสถิติอนุमानหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอนโดยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 18 กุมภาพันธ์ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2560

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยการบริหารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.68 (S.D. = 0.50) การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.04 (S.D. = 0.52) ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข มีความสัมพันธ์ระดับต่ำทางบวก ($r=0.204$, p -value 0.027) และปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.657$, p -value <0.001) ส่วนตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยี และตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข ได้ร้อยละ 55.0 โดยปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มากที่สุด คือ ด้านบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 57.47

คำสำคัญ: การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU)

Abstract

This cross-sectional analytical study research aimed to study the personnel characteristics and administrative factors affecting the utilization of extreme platform for hospital information primary care unit (HOSxP_PCU) of the health personnel at sub-district health promoting hospitals in Nakhon Ratchasima province. One hundred and seventeen public health personnel were selected by systematic random sampling from the 346 population. The data distribution was performed by descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation, median, percentiles, minimum, maximum. The Inferential statistics were Pearson's product moment correlation and stepwise multiple linear regression. Data collected between February 18th to March 19th, 2017.

The results showed that the administrative factors were at high level with averages of 3.68 (S.D. = 0.50). The utilization of extreme platform for hospital information primary care unit (HOSxP_PCU) were at high level with averages of 4.04 (S.D. = 0.52). The position (public health technical officer) had low level positively correlated ($r=0.204$, p -value 0.027). The overall of administrative factors were found moderate level positively correlated with utilization of extreme platform for hospital information primary care unit (HOSxP_PCU) of the health personnel at sub-district health promoting hospitals in Nakhon Ratchasima province with statistically significant ($r=0.657$, p -value <0.001). Two administrative factors variable; management, technology and position (public health technical officer) could predict the utilization of extreme platform for hospital information primary care unit (HOSxP_PCU) of the health personnel at sub-district health promoting hospital in Nakhon Ratchasima province at 55.0 percent. The most problem and obstacle was personnel at 54.47 percent.

Keywords: utilization of extreme platform for hospital information primary care unit

บทนำ

ระบบข้อมูลข่าวสาร และระบบสารสนเทศ มีความสำคัญมากในหน่วยงานสาธารณสุข เพราะจะช่วยให้การพัฒนางานด้านการให้บริการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และความรวดเร็วในการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารงานควบคุมกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตลอดจนใช้ในการตัดสินใจในเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสาธารณสุขให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะยึดหลักประชาชนมีสุขภาพดีร่วมสร้างระบบสุขภาพพอเพียงเป็นธรรมนำสู่สังคมสุขภาวะที่ดี พัฒนาและผนวกหรือเป็นศูนย์รวมระบบข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ ระบบบริการด้านสุขภาพของประเทศ จะทำให้เป็นระบบเดียวกัน โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเพิ่มคุณภาพของงาน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการทำงาน พัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพระดับชาติ⁽¹⁾ ซึ่งการจัดเก็บและ

ส่งออกข้อมูลในรูปแบบโครงสร้าง 43 แฟ้มได้ดำเนินการเต็มรูปแบบในปีงบประมาณ 2558 โดยส่งผ่านคลังข้อมูลระดับจังหวัด (Health Data Center : HDC) และส่งต่อมายัง Health Data Center ระดับกระทรวงเพื่อจัดทำมาตรฐานรายงาน (Standard Reports) ที่กำหนดตามความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล⁽²⁾

ในการปฏิบัติงานระบบฐานข้อมูลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติให้ได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้⁽³⁾

นอกจากคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการปฏิบัติงานแล้ว การปฏิบัติงานของบุคคลจะสำเร็จได้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการบริหาร ในการปฏิบัติงานเพราะถึงแม้ว่าบุคคลที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลตรง

กับลักษณะของการปฏิบัติงานหากไม่ได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอจากหน่วยงานหรือผู้บริหารก็อาจจะไม่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานที่ดีได้ ได้แก่กำลังคน (Man) งบประมาณ (Money) ด้านเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ (Materials) ด้านเวลา (Time) และด้านเทคโนโลยี (Technology)⁽⁴⁾

การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) นั้นมีความเชื่อมโยงกัน รายละเอียดของการบันทึกข้อมูลในโปรแกรมใช้ระบบรายงานและการประมวลผลเพื่อตอบสนองรายละเอียดในรายงานที่ต้องส่งระดับอำเภอพบว่าข้อมูลยังไม่ตรงต่อความต้องการในการใช้ข้อมูลจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาระบบงานและปรับปรุงแก้ไขการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา
2. คุณลักษณะส่วนบุคคลระดับปัจจัยการบริหารและระดับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา
3. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยการบริหารมีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามระยะเวลาในการศึกษาระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2559 ถึง 30 มิถุนายน 2560

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานข้อมูลของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ปีงบประมาณ 2559 จำนวน 346 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานข้อมูลของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ที่ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อทดสอบสมมติฐานของ Cohen⁽⁵⁾ กรณีใช้สถิติ Multiple Linear regression; บนพื้นฐานการทดสอบสมมติฐานและการประมาณค่าดังนี้

$$\text{สูตร } N = \frac{\lambda(1 - R_{Y.A,B}^2)}{R_{Y.A,B}^2 - R_{Y.A}^2} + w \quad \dots\dots(1)$$

$$\text{เมื่อ } \lambda = \lambda_L - \frac{1/v_L - 1/v}{1/v_L - 1/v_U} (\lambda_L - \lambda_U) \dots\dots(2)$$

เมื่อกำหนดให้

$R_{Y.A,B}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Full Model ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้นำค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรจากการศึกษาที่ใกล้เคียงกับเรื่องที่ผู้วิจัยศึกษา ในการศึกษาค้นครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่เปลี่ยนแปลงที่จะศึกษา

จากงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลสถานอนามัยและหน่วยบริการปฐมภูมิ (JHCIS) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัยจังหวัดหนองคาย⁽⁶⁾ ซึ่งมีลักษณะการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกันกับการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่า $R_{Y.A.B}^2 = 0.685$

$R_{Y.A.}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ Reduce model

$$(R_{Y.A.B}^2 - R_{Y.B.}^2) \text{ ได้ค่า } = 0.664$$

$R_{Y.B.}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ

$$(R^2 \text{ Change}) \quad R_{Y.B.}^2 = 0.021$$

λ คือ ค่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนตัวแปรอิสระและอำนาจการทดสอบ

w คือ จำนวนตัวแปรอิสระนอกเหนือจากตัวแปรที่ต้องการทดสอบ (เซต A) = 0

u คือ จำนวนตัวแปรอิสระที่ต้องการทดสอบ (เซต B) เท่ากับ 1 ตัวแปร

v คือ ค่าที่ได้จาก $v = N - u - w - 1$

$$n = \frac{7.82 (1 - 0.685)}{0.685 - 0.664} + 0$$

จึงได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 117 ตัวอย่าง

และสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling)⁽⁷⁾

3. กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion)

ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกจากผู้รับผิดชอบงานข้อมูลในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบงานข้อมูลจำนวน 12 คนแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้แก่ ข้อมูลด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ข้อมูลด้านปัจจัยการบริหาร และข้อมูลการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาสรุปแล้วแยกเป็นหมวดหมู่ แยกประเภทเพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมมาสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1) เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ

และปลายเปิดให้เติมข้อความ ส่วนที่ 2) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบด้วย 6 ด้าน ส่วนที่ 3) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ประกอบด้วย 5 ด้าน ส่วนที่ 4) เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาชได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่ากับ 0.95⁽⁸⁾

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 18 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 19 มีนาคม 2560 โดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง เมื่อครบกำหนด 20 วันในการส่งแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้จัดเตรียมกล่องไว้ให้กลุ่มตัวอย่างหย่อนแบบสอบถามกับผู้ประสานงาน และผู้วิจัยจะเป็นผู้ไปเก็บด้วยตนเอง

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) เพื่อใช้ในการอธิบายคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางการบริหารและการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและใช้สถิติเชิงอนุมาน ในการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา และใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อหาคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนด

ระดับนัยสำคัญในการทดสอบ = 0.05

7. การแปลผล

การแปลผลคะแนนระดับปัจจัยด้านการบริหาร ประกอบด้วยด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ ด้านวิธีการจัดการ ด้านเวลา และด้านเทคโนโลยี แปลผลโดยนำมาจัดระดับ 5 ระดับคือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย⁽⁹⁾ ดังนี้ ปัจจัยการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 ปัจจัยการบริหารอยู่ในระดับมาก หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 ปัจจัยการบริหารอยู่ในระดับปานกลางทางบวก หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 ปัจจัยการบริหารอยู่ในระดับน้อย หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 ปัจจัยการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด หมายถึง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้รับผิดชอบงานระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 55.6 อายุระหว่าง 21-30 ปีร้อยละ 34.2 อายุเฉลี่ย 37.31 ปี (S.D.=9.32ปี) อายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 55 ปี สถานภาพสมรสร้อยละ 57.3 ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขร้อยละ 36.8 รายได้ต่อเดือน ระหว่าง 10,000-20,000 บาทร้อยละ 41.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 27,020.63 บาท (S.D.= 11,718.48 บาท) รายได้ต่ำสุด 8,500 บาทต่อปี รายได้สูงสุด 60,000 บาทต่อปี การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าร้อยละ 78.6 ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลร้อยละ 82.9 ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม 1-3 ครั้งร้อยละ 88.9 ค่ามัธยฐานของการฝึกอบรมเท่ากับ 1.0 ครั้ง ($Q_1=1$, $Q_3=3$) และระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลระหว่าง 4-6 ปีร้อยละ 53.0 ระยะเวลาเฉลี่ย 5.51 ปี (S.D.= 2.70 ปี) จำนวนปีต่ำสุด 1 ปีจำนวน

ปีสูงสุด 20 ปี

2. ระดับปัจจัยทางการบริหารในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.68 คะแนน (S.D.=0.50) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.85 คะแนน (S.D.=0.62) รองลงมาคือด้านเวลาที่มีปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.66 คะแนน (S.D.=0.59) ส่วนปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.31 คะแนน (S.D.= 0.67) รายละเอียดดังตาราง 1

3. ระดับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของกลุ่มตัวอย่างพบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.04 คะแนน (S.D.=0.52) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านระบบงานเชิงรับค่าเฉลี่ย 4.23 คะแนน (S.D.=0.65) รองลงมาคือด้านระบบงานเชิงรุกมีค่าเฉลี่ย 4.06 คะแนน (S.D.=0.59) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านระบบรายงานและการประมวลผลมีค่าเฉลี่ย 3.89 คะแนน (S.D.=0.59) และด้านระบบส่งออกและการสำรองข้อมูลมีค่าเฉลี่ย 3.94 คะแนน (S.D.=0.61) รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ระดับปัจจัยทางการบริหารในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยทางการบริหาร	Mean	S.D.	การแปลผล
1. ด้านบุคลากร	3.65	0.55	มาก
2. ด้านงบประมาณ	3.31	0.67	ปานกลาง
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.59	0.63	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ	3.85	0.62	มาก
5. ด้านเวลา	3.66	0.59	มาก
6. ด้านเทคโนโลยี	3.64	0.60	มาก
ภาพรวมปัจจัยทางการบริหาร	3.68	0.50	มาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ระดับการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	Mean	S.D.	การแปลผล
1. ด้านระบบงานเชิงรับ	4.23	0.65	มาก
2. ด้านระบบงานเชิงรุก	4.06	0.59	มาก
3. ด้านระบบงานสำรวจข้อมูล	4.06	0.61	มาก
4. ด้านระบบรายงานและการประมวลผล	3.89	0.58	มาก
5. ด้านระบบส่งออกและการสำรองข้อมูล	3.94	0.61	มาก
ภาพรวม	4.04	0.52	มาก

4. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหาร ที่มีความสัมพันธ์กับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

คุณลักษณะส่วนบุคคลพบว่า ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข มีความสัมพันธ์ระดับต่ำกับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของ

เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.204$, $p\text{-value } 0.027$) ส่วนเพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษาสูงสุด การได้รับการฝึกอบรม และระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่

สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัด นครราชสีมา

ปัจจัยทางการบริหาร พบว่าภาพรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.657$, $p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณารายด้านปัจจัยทางการบริหาร พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางซึ่งด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.699$, $p\text{-value} < 0.001$) รองลงมาคือ ด้านเวลา มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.602$, $p\text{-value} < 0.001$) และด้านเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.600$, $p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือด้านงบประมาณ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.356$, $p\text{-value} < 0.001$) และด้านวัสดุ อุปกรณ์มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.464$, $p\text{-value} < 0.001$) รายละเอียดดังตารางที่ 3

5. คุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหาร กับตัวแปรตามคือ การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) ซึ่งจากผลการวิเคราะห์จะทำให้ทราบว่าตัวแปร

อิสระตัวใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม หลักเกณฑ์ที่จะนำตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยครั้งละ 1 ตัวแปร ถ้าตัวแปรอิสระที่นำเข้ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่มีอยู่แล้วในสมการถดถอยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน จะตัดตัวแปรอิสระที่สัมพันธ์กันตัวใดตัวหนึ่งออกจากสมการถดถอยเองตัวแปรอิสระที่ถูกเลือกเข้าสมการนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรที่ไม่ถูกเลือกเข้าสมการเป็นตัวแปรที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 โดยตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการเรียงลำดับดังนี้ คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคือ ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ($p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี ($p\text{-value} = 0.001$) และตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข ($p\text{-value} = 0.036$)

ขั้นตอนที่ 1 ตัวแปรอิสระที่ถูกคัดเลือกเข้ามาในสมการ คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ (B) = 0.446 อธิบายได้ว่าเมื่อคะแนนของตัวแปรปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้คะแนนการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมาเพิ่มขึ้น 0.446 หน่วย

ขั้นตอนที่ 2 ตัวแปรอิสระที่ถูกคัดเลือกเข้ามาในสมการ คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ (B) = 0.221 อธิบายได้ว่าเมื่อคะแนนของตัวแปรปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้คะแนนการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมาเพิ่มขึ้น 0.221 หน่วย

ขั้นตอนที่ 3 ตัวแปรอิสระที่ถูกคัดเลือกเข้ามาในสมการ คือ คุณลักษณะส่วนบุคคลในด้านตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ (B) = 0.146 อธิบายได้ว่าบุคคล

เป็นตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข ทำให้คะแนนการดำเนินงาน การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา เพิ่มขึ้น 0.146 หน่วยราย ละเอียดังตารางที่ 4

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

คุณลักษณะส่วนบุคคลและ ปัจจัยทางการบริหาร	การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (r)	p-value	ระดับความสัมพันธ์
คุณลักษณะส่วนบุคคล			
เพศ (ชาย)	0.035	0.711	ไม่มีความสัมพันธ์
อายุ	-0.023	0.808	ไม่มีความสัมพันธ์
สถานภาพสมรส (คู่)	0.068	0.467	ไม่มีความสัมพันธ์
ตำแหน่งปัจจุบัน (นักวิชาการสาธารณสุข)	0.204*	0.027	ต่ำ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	-0.027	0.770	ไม่มีความสัมพันธ์
ระดับการศึกษาสูงสุด (ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า)	0.440	0.636	ไม่มีความสัมพันธ์
ได้รับการฝึกอบรม	-0.036	0.700	ไม่มีความสัมพันธ์
ระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการ ใช้โปรแกรม HOSxP_PCU	0.061	0.513	ไม่มีความสัมพันธ์
ปัจจัยทางการบริหาร	0.657**	<0.001	ปานกลาง
ด้านบุคลากร	0.548**	<0.001	ปานกลาง
ด้านงบประมาณ	0.356**	<0.001	ปานกลาง
ด้านวัสดุ อุปกรณ์	0.464**	<0.001	ปานกลาง
ด้านการบริหารจัดการ	0.699**	<0.001	ปานกลาง
ด้านเวลา	0.602**	<0.001	ปานกลาง
ด้านเทคโนโลยี	0.600**	<0.001	ปานกลาง

ตารางที่ 4 ค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (HOSxP_PCU) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปร	B	Beta	P-value	R	R ²	R ² Change
1. ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ	0.446	0.530	<0.001	0.699	0.488	0.488
2. ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี	0.221	0.254	0.002	0.729	0.532	0.044
3. ตำแหน่ง (นักวิชาการสาธารณสุข)	0.146	0.135	0.036	0.742	0.550	0.018
ค่าคงที่ = 1.458, F = 46.0, P-value < 0.001, R = 0.742, R ² = 0.550, R ² _{adj} = 0.538						

โดยตัวแปรอิสระทั้งสามตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 55.0

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.68 คะแนน (S.D. = 0.50) ซึ่งปัจจัยการบริหาร หรือทรัพยากรทางการบริหารนั้น จะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าการบริหารนั้นจะเป็นการบริหารด้านสุขภาพหรือบริหารอื่นก็ตาม เพราะประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และคุณภาพของปัจจัยการบริหาร โดยนำปัจจัยเหล่านี้มาผสมผสานกันอย่างเหมาะสม⁽⁴⁾ หากผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลได้รับการสนับสนุนปัจจัยทางการบริหารที่เหมาะสม ย่อมส่งผลให้การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหน่วยงานที่ตั้งไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอาทิตย์ เทียงธรรม และชนะพล ศรีฤทธา⁽¹⁰⁾ สมหมาย ชาน้อย และชนะพล ศรีฤทธา⁽¹¹⁾ นรินทร์ ถาละคร และประจักษ์ บัวผัน⁽⁶⁾ และเนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือบุคลากรในหน่วยงานจะสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และคุณภาพของปัจจัยการบริหารที่ได้รับสนับสนุน หากได้รับการสนับสนุนจากองค์การที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ จารุกิตต์ นาคคำ และชนะพล ศรีฤทธา⁽¹²⁾ สมหมาย คำพิชิต และวิทัศน์จันทร์ โพธิ์ศรี⁽¹³⁾ สัมพันธ์ บัณฑิตเสน และประดิษฐ์ สารรัตน์⁽¹⁴⁾

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.04 คะแนน (S.D. = 0.52) ซึ่งโปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและหน่วยบริการปฐมภูมิ การบันทึกข้อมูลนั้นมีความเชื่อมโยงกันในรายละเอียดของแต่ละแฟ้มข้อมูลทั้ง 43 แฟ้ม ในการบันทึกข้อมูลในโปรแกรม ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของอาทิตย์ เทียงธรรม⁽¹⁰⁾ สมหมาย ชาน้อย และชนะพล ศรีฤทธา⁽¹¹⁾ จารุกิตต์ นาคคำ และ ชนะพล ศรีฤทธา⁽¹²⁾ สัมพันธ์ บัณฑิตเสน และประดิษฐ์ สารรัตน์⁽¹⁴⁾ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วพบว่าการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอยู่ในระดับปานกลาง^(13,15-16)

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าตำแหน่งปัจจุบัน นักวิชาการสาธารณสุข มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ (r=0.204, p-value 0.027) ซึ่งตำแหน่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ เพราะตำแหน่งที่แตกต่างกันอาจจะมีผลในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมหมาย

ชาน้อย และชนะพล ศรีฤทธา⁽¹¹⁾ กัญญวลัย ศรีสวัสดิ์พงษ์ และประจักษ์ บัวผัน⁽¹⁷⁾ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วพบว่า ตำแหน่งปัจจุบันนักวิชาการสาธารณสุข ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน^(6,12,16)

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าภาพรวมปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r=0.657$, $p\text{-value} < 0.001$) ในการปฏิบัติงานของบุคคล จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการบริหารหรือทรัพยากรการบริหารซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตย์ เทียงธรรมและชนะพล ศรีฤทธา⁽¹⁰⁾ จารุกิตต์ นาคคำ และชนะพล ศรีฤทธา⁽¹²⁾ อีรวุฒิ กรมขุนทด และพีระศักดิ์ ศรีฤทธา⁽¹⁶⁾ เนื่องจากบริบท และพื้นที่ที่แตกต่างกัน นโยบายและการบริหารงานต่างกัน อาจส่งผลให้ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการบริหาร หรือทรัพยากรการบริหารที่แตกต่างกันซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องในระดับที่ต่างกับงานศึกษาของสมหมาย ชาน้อย และชนะพล ศรีฤทธา⁽¹¹⁾ สมหมาย คำพิชิต และวิทัศน์ จันทรโพธิ์ศรี⁽¹³⁾ นิรันดร์ ฤาละคร และประจักษ์ บัวผัน⁽⁶⁾

คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา และถูกเลือกเข้าสมการ คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ($p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี ($p\text{-value} = 0.002$) คุณลักษณะส่วนบุคคล ตัวแปรตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข ($p\text{-value} < 0.036$) มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมาเนื่องจากตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขเป็นตำแหน่งที่มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมากกว่าตำแหน่งอื่นๆ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญวลัย ศรีสวัสดิ์พงษ์ และประจักษ์ บัวผัน⁽¹⁵⁾ แต่ไม่สอดคล้องกับ

งานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่า การฝึกอบรม มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข⁽¹⁸⁾ ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เนื่องจากการบริหารจัดการทรัพยากรการบริหาร ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร เพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมหมาย ชาน้อย และชนะพล ศรีฤทธา⁽¹¹⁾ จารุกิตต์ นาคคำ และชนะพล ศรีฤทธา⁽¹²⁾ สมหมาย คำพิชิต และวิทัศน์ จันทรโพธิ์ศรี⁽¹³⁾ นิรันดร์ ฤาละคร และประจักษ์ บัวผัน⁽⁶⁾ และปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี การใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และการได้รับการฝึกอบรมในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานขององค์กรซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วพบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีมีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล⁽¹¹⁾

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้รับผิดชอบงานระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.6 อายุระหว่าง 2-30 ปี ร้อยละ 34.2 อายุเฉลี่ย 37.31 ปี (S.D. = 9.32 ปี) อายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 55 ปี สถานภาพสมรสร้อยละ 57.3 ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขร้อยละ 36.8 รายได้ต่อเดือน ระหว่าง 10,000-20,000 บาท ร้อยละ 41.0 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 27,020.63 บาท (S.D. = 11,718.48 บาท) รายได้ต่ำสุด 8,500 บาท/ปี รายได้สูงสุด 60,000 บาท/ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 78.6 ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคิดเป็นร้อยละ 82.9

ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม 1-3 ครั้งร้อยละ 88.9 ค่ามัธยฐานของการฝึกอบรมเท่ากับ 1.0 ครั้ง ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ 25 และ 75 ของการฝึกอบรมเท่ากับ 1 ครั้ง กับ 3 ครั้งและระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลระหว่าง 4-6 ปีร้อยละ 53.0 ระยะเวลาเฉลี่ย 5.51 ปี (S.D. = 2.70 ปี) จำนวนปีต่ำสุด 1 ปี จำนวนปีสูงสุด 20 ปี

2. ระดับปัจจัยทางการบริหารในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.68 คะแนน (S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดค่าเฉลี่ย 3.85 คะแนน (S.D. = 0.62) รองลงมาคือด้านเวลาที่มีปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.66 คะแนน (S.D. = 0.59) ส่วนปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณ มีปัจจัยทางการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.31 คะแนน (S.D. = 0.67)

3. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

3.1 คุณลักษณะส่วนบุคคลพบว่า ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข มีความสัมพันธ์ระดับต่ำทางบวกกับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.204$, $p\text{-value } 0.027$) ส่วนเพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษาสูงสุด การได้รับการฝึกอบรม และระยะเวลาการปฏิบัติงานด้านการใช้โปรแกรม ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริม

สุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา

3.2 ปัจจัยทางการบริหาร พบว่าภาพรวมปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกกับการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.657$, $p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณารายด้านปัจจัยทางการบริหารพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางซึ่งด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.699$, $p\text{-value} < 0.001$) รองลงมาคือด้านเวลา มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.602$, $p\text{-value} < 0.001$) และด้านเทคโนโลยี มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.600$, $p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์น้อยที่สุด คือด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.356$, $p\text{-value} < 0.001$) และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.464$, $p\text{-value} < 0.001$)

4. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา และถูกเลือกเข้าสมการนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรที่ไม่ถูกเลือกเข้าสมการเป็นตัวแปรที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า 0.05 โดยตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าในสมการเรียงลำดับดังนี้ คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐาน

ข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ($p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี ($p\text{-value} = 0.001$) และตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข ($p\text{-value} = 0.036$) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมาได้ร้อยละ 55.0

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ควรมีการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้บุคลากรสาธารณสุขมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงานการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เพิ่มมากขึ้น

2. โรงพยาบาลชุมชน และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ควรมีการควบคุมกำกับ และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตรงตามกำหนดเวลา

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ หรือการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลตั้งแต่โครงสร้าง การลงข้อมูล วิธีการบันทึกข้อมูล การอ่านแปลผล และวิธีการแก้ไขหากพบปัญหาขัดข้องในการลงข้อมูลให้ครบถ้วน และต่อเนื่อง รวมทั้งควรเลือกบุคลากรที่อบรม ไม่ซ้ำเดิมเพื่อให้เกิดความรู้ที่ทั่วถึง ทำให้เมื่อเกิดปัญหาติดขัดในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลแล้วสามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้ทันที

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนด้านการบริหารจัดการในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสนับสนุนเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555–2559. พิมพ์ครั้งแรก นนทบุรี: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์; 2555.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการปฏิบัติงานการจัดเก็บและจัดส่งข้อมูลตามโครงสร้างมาตรฐานข้อมูลด้านสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข Version 2.1 (มกราคม 2559) ینگประมาณ 2559. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนเอสพีท็อปปรี; 2559.
- Schermerhorn R, Hunt G, Osborn N. Organization Behavior. New York: John Wiley & Sons; 2003.
- ประจักษ์ บัวผัน. หลักการบริหารการสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2558.
- Cohen J. Statistical power analysis for the behavioral science. 2nd ed. Hill Seale, N.J.; Lawrence Erlbaum Associates; 1988.
- นิรันดร์ ธาระคร, ประจักษ์ บัวผัน. ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูลสถานอนามัยและหน่วยบริการปฐมภูมิ (JHCIS) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัยจังหวัดหนองคาย. วารสารวิจัยมข 2554; 16(5): 542–50.
- วินัส พิษวนิชย์, สมจิต วัฒนาชยากุล เบญจมาศ ตูลยนิติกุล. สถิติพื้นฐานสำหรับนักสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โพรพรินติ้ง; 2547.

8. บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. รวมบทความวิชาการวัดและประเมินผล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์; 2553.
9. สำเริง จันทสุวรรณ, สุวรรณ บัวทวน. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2547.
10. อาทิตย์ เทียงธรรม, ชนะพล ศรีฤาชา. ปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านระบบฐานข้อมูลสุขภาพ HOSxP_PCU ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดชัยภูมิ [การศึกษาอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2559.
11. สมหมาย ชาน้อย, ชนะพล ศรีฤาชา. ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบฐานข้อมูล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและหน่วยบริการปฐมภูมิ (JHCIS) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ 2557; 7(3):129-36.
12. จารุกิตติ์ นาคคำ, ชนะพล ศรีฤาชา. ปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการรายงานข้อมูล สุขภาพระดับปฐมภูมิของบุคลากรสาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดชัยภูมิ. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น 2556; 21(1): 1-13.
13. สมหมาย คำพิชิต, วิทัศน์ จันทรโพธิ์ศรี. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศของผู้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ 2556; 6(1): 21-9.
14. สัมพันธ์ บัณฑิตเสน, ประดิษฐ์ สารรัตน์. ปัจจัยการบริหาร และกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการใช้โปรแกรมระบบข้อมูลข่าวสาร HCIS ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดหนองคาย. วารสารนโยบายและแผนสาธารณสุข 2550; 10(1): 17-29.
15. อีรวุฒิ กรมขุนทด, พีระศักดิ์ ศรีฤาชา. ปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับความสมบูรณ์ของรายงานข้อมูลมาตรฐาน ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับสถานีอนามัยในอำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ [การศึกษาอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2553.
16. อัปสร วงษ์ศิริ, ประจักษ์ บัวผัน. การสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการจัดการข้อมูลสารสนเทศของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในศูนย์สุขภาพชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น 2552; 17(1): 11-2.
17. กัญญวัลย์ ศรีสวัสดิ์พงษ์, ประจักษ์ บัวผัน. การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัย มข. 2554; 16(5): 563-74.
18. สุรรยา ทั้งทอง. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านสุขภาพ (21 แฟ้ม) ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดขอนแก่น. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2556; 1(3): 37-48.